

Domorodna Skupnost Zedinjenih
Slovenskih Dežel - DSZSD

O Bezjaki

Odlomki Hervatskih avtorjev o prebivalcih Bezjaške Slovenije
(dvojezični)

Antun Radić, Seljački nauk in Dom : List hrvatskomu seljaku za razgovor i nauk

Treću istinu, narodno bratimstvo Hrvata sa Sloven-
cima (t. j. Štajercima i Kranjcima), naša gospoda prizna-
vaju i većinom se po njoj ravnaju. Ali naš seljački svet,
sudeći više po odielu, gleda na Kranjce i Štajerce kao na
Švabe te dapače Hrvate iz gorskoğa kotara nazivlje Kranj-
cima i Švabama, jerbo nose uzke crne hlače. Ovo nije samo
sramota, nego je za nas i velika šteta, jer su Slovenci uz
Čehe najprosvjećeniji i najnapredniji slavenski narod, te
naše iskreno bratimstvo s njima može vrlo mnogo koristiti
osobito našem seljačkomu gospodarstvu.

Antun Radić, Seljački nauk, Zagreb : Seljačka sloga : V. Maček, 1936, str. 109,
<https://library.foi.hr/dbook/index.php?B=1&item=X01703>

Prevod Radićevega besedila v slovenščino se glasi:

»Tretjo resnoto, narodno bratstvo Hervatov s Slovenci (t. j. Štajerci in Krajnci),
naša gospoda priznava in se večinoma po njej tudi ravna. Toda naš kmečki
svet, sodeč bolj po obleki, gleda na Krajncce in Štajerce kot na Švabe in celo

Hervate iz Gorskega kotara imenuje Krajnce in Švabe, ker nosijo ozke črne hlače. To ni samo sramota, marveč je za nas tudi velika škoda, ker so Slovenci ob Čehih najizobraženejši in najnaprednejši slovenski narod, in lahko naše iskreno bratstvo z njimi zelo koristi posebej našemu kmečkemu gospodarstvu.«

Antun Radić je 3. 12. 1903 pisal v glasilu Dom : List hrvatskomu seljaku za razgovor i nauk:

»U staro vrieme, i još pred 300 do 400 godina, nije oko Zagreba, Križevaca, Siska, Požege itd., tj. u obće u Hrvatskoj s druge strane gore Velebita od mora, u celoj toj zemlji nije bilo nijednoga Hrvata. Hrvati su bili preko Velebita, bliže moru, a oko Zagreba itd., pa na zapad sve preko Ljubljane i dalje dolje uz Savu, sve su to bili Slovinci ili Slovenci. A danas su tu Hrvati! A gdje su Slovinci? Jesu li Slovinci propali? Sudite, jesu li propali: Kad je hrvatska vlada i država preko Velebita pri moru propala, preselili su se hrvatski bani medju Slovince, u Zagreb, ali su se svejedno zvali hrvatski bani, i vlada se njihova zvala hrvatska. I tako su Slovinci imali hrvatskoga bana, ali to njima nije bio tuđi ban, jer su i Slovinci govorili slično, ili potpuno isto kao i Hrvati. Ali kad imadu hrvatskoga bana i hrvatsku vladu, počeli su ljudi sve po malo govoriti, da je to i narod hrvatski. I tako su se Slovenci sve po malo prozvali Hrvatima, izgubili su svoje ime, tako da danas nijedan seljak oko Zagreba ne zna, što je to Slovenac ili Slovinac, nego kaže, da je Hrvat.«

Prevod pisanja Antuna Radića v slovenščini se glasi:

»V starih časih, in še pred 300 do 400 leti, ni okrog Zagreba, Križevca, Siska, Požege itd., to je nasploh na Hrvaškem z druge strani gore Velebit od morja, – v vsej tej deželi ni bilo niti enega Hrvata; Hrvati so bili na drugi strani Velebita, bližje morju, v okolici Zagreba itd., ter na zahod, vse čez Ljubljano in dalje naprej ob Savi – vse to so bili Slovinci ali Slovenci. Danes pa so to Hrvati! Kje pa so Slovinci? So mar Slovinci propadli? – Sodite, so mar propadli: Ko sta hrvaška vlada in država na drugi strani Velebita pri morju propadli, so se

hrvaški bani preselili med Slovince, v Zagreb, vendar so se vseeno imenovali hrvaški bani, in njihova vlada se je imenovala hrvaška. In tako so imeli Slovinci hrvaškega bana, vendar jim ta ni bil tuji ban, ker so tudi Slovinci govorili slično, ali povsem enako kot tudi Hrvati. Toda, ko so imeli hrvaškega bana in hrvaško vlado, so ljudje počasi začeli govoriti, da je to tudi hrvaški narod. In tako so se Slovenci po malem razglasili za Hrvate, – izgubili so svoje ime, tako da danes ni eden kmet okrog Zagreba ne ve, kaj je to Slovenec ali Slovinec, temveč pravi, da je Hrvat.«

Ili napokon sve to nije prava propast, nego samo ono, kad narod bude potučen, poubijan, ili kad u nevolji strada i po malo izumire?

No prije, nego što vam na to što god odgovorim, čujte još ovo:

U staro vrijeme, i još pred 300 do 400 godina, nije oko Zagreba, Križevaca, Siska, Požege i t. d., t. j. u obće u Hrvatskoj s druge strane gore Velebita od mora, — u cijeloj toj zemlji nije bilo nijednoga Hrvata; Hrvati su bili preko Velebita, bliže moru, a oko Zagreba i t. d., pa na zapad sve preko Ljubljane i dalje dolje uza Savu — sve su to bili Slovinci ili Slovenci. A danas su tu Hrvati! A gdje su Slovinci? Jesu li Slovinci propali? — Sudite, jesu li propali: Kad je hrvatska vlada i država preko Velebita pri moru propala, preselili su se hrvatski bani medju Slovince, u Zagreb, ali su se svejedno zvali hrvatski bani, i vlada se njihova zvala hrvatska. I tako su Slovinci imali hrvatskoga bana, ali to njima nije bio tuđi ban, jer su i Slovinci govorili slično, ili posve jednako kao i Hrvati. Ali kad imadu hrvatskoga bana i hrvatsku vladu, počeli su ljudi sve po malo govoriti, da je to i narod hrvatski. I tako su se Slovenci sve po malo prozvali Hrvatima, —

Antun Radić, Dom : List hrvatskomu seljaku za razgovor i nauk, 3. 12. 1903

Profesor Frane Kurelac, Recimo koju

Leta 1860 je profesor Frane Kurelac na Reki o Slovencih ali Slavoncih zapisal naslednje: **»er ime Slavonac odista je samo izvrnuto ime Slovenac; i po večoj česti današnje Slavonije govorilo se slovenski ne samo nekad, nego i sada ...«**

Ne znam koje godine da je bilo, ele se dobro opominju, da našim porukom na sboru Požunskom nije bilo po volji, čto su Magjari Slavoniju imenovali *Tót-ország*, er su im drugo bili *Slovaci*, a drugo *Slavonci*. Nu Magjari tako prevodeći pravo su preveli: er ime *Slavonac* odista je samo izvrnuto ime *Slovenac*; i po većoj česti današnje Slavonije govorilo se *slovenski* ne samo nekad, nego i sada; po nekih stranah i mužko i žensko, a po nekih samo žensko: er muževi iduće k medji turskoj na stražu, i s Hrvatí se sastajuće i sa Srblii mnogo su već od njihovà jezika poprimili, i već povse sa njihovu se navrnuli. Nu vsi, koji su Slovaci ili **Slovinci**, ti govore *slovenski*. Ta su dva plemena desetoga veka u Panoniji susèdovala, tamo ih je Magjar zatekao, i čim oba *slovenski* govorahu, jedno im te isto ime nadènuo.

Čto je Magjaru u svòm jeziku bio *Tót*, to je on latinski nazivao *Slavus*. Nu čim se na jugu panonskom obranila država pod imenom *Slavonia*, to su ljude iz te države imenovali *Slavonita*, čim je Slovaku, državom postradavšù, ostalo *Slavus*. Bile su dvè Slavonije, gornja i dolnja. Zvale su se jednim imenom, er se u jednoj i drugoj *slovenski* govorilo; nu gornja se običnije Croatia zvala, er je iza *Slovenac* sèdio narod hrvatski; koje ime susèdni Slovinci prevrnuse u *horvatski*, i sebi ga prisvojivše *Horvatni* se prozvaše. Dolnja se vsakad Slavonijom zvala, nu narod vremenom narcčeje od česti promèniv, i staro te čisto ime svoje slovensko pozabiv, oblik latinski *Slavonita* i *slavonieus* provržè u *Šlavonac* i *šlavonski*.

Profesor Frane Kurelac, Recimo koju, Karlovec, 1860, str. VI

DSZSD

Mlinska ulica [22], [2000] Maribor,
Dežela Štajerska

info@domorodnaskupnost.si

041 573 663

www.domorodnaskupnost.si

DSZSD